

Hoe een 'buitenkansje' een politiek probleem werd

Geleurd met een bedrijf, een uiterwaard die in drie maanden tijd tien keer zoveel waard werd, verontruste buurtbewoners en als toetje een rondweg uit de hoge hoed. De verplaatsing van de grind- en zandhandel De Beijer heeft in het afgelopen halfjaar alle trekken gekregen van een soap.

door **Job van der Meer en Rob Berends**

'A

Is ik het mezelf gemakkelijk had willen maken, had ik niks gedaan en had ik De Beijer laten onteigenen. Niemand zou me iets verweten hebben", zegt de Gelderse gedeputeerde Co Verdaas, een van de hoofdrolspelers in een verhaal dat in 2008 begon.

Verdaas, op dat moment een jaar gedeputeerde in Gelderland, kreeg in dat jaar te maken met de kwestie-Millingerwaard. De zaak sleepte al een tijdje, er zat weinig schot in. Iedereen wist: De Beijer moet eigenlijk weg, maar niemand voelde zich er verantwoordelijk voor.

De Millingerwaard, een uiterwaard aan de grens met Duitsland, was jaren eerder door het rijk op een lijst van werken langs de grote rivieren geplaatst. Nadat in de jaren negentig het water in de grote rivieren tot twee keer toe gevaarlijk hoog stond en mensen geëvacueerd moesten worden, bedacht de overheid het programma Ruimte voor de Rivier. Door afgravingen en dijkterugleggingen moeten de uiterwaarden langs de rivieren meer water kunnen herbergen. In 2015 moet het programma afgerond zijn.

Meestal zijn de ingrepen tamelijk anoniem, maar soms is er opschudding. Zoals in Lent bij Nijmegen, waar huizen moeten wijken voor een nevengeul. En aan de bovenloop van de IJssel waar de boeren van Veessen en Wapenveld woedend te hoop lopen tegen de aanleg van een nevengeul over hun grond.

De Millingerwaard leek een van die vele anonieme projecten te worden. Ook een onderdeel ervan, de verplaatsing van de zand- en grindhandel De Beijer, leek niet voor veel opwinding te zorgen.

Tot gedeputeerde Verdaas vorig jaar zijn oog liet vallen op een locatie bij Dodewaard. Het dorp stond op de achterste benen; de Dodewaarders vreesden dat dag in dag uit honderden vrachtwagens door de bebouwde kom zouden denderen.

De opschudding bereikte al snel de politiek.

De gemeenteraad van Neder-Betuwe wijdde verhitte vergaderingen aan de kwestie en de provinciale VVD-fractie - de grootste in de Staten - wilde af van de verplaatsing. Zo kon 40 miljoen euro in de zak gehouden worden. Maar Verdaas zegt dat er geen keus is: De Beijer moet weg, dat moet snel gebeuren en de plek in Dodewaard is 'een unieke kans'.

In zijn werkkamer in het provinciehuis legt hij uit dat het zijn schuld is dat De Beijer nu moet verhuizen. Want: tot 2015 kan het bedrijf eigenlijk wel blijven zitten.

De hoogwaterplannen tot die tijd vereisen weliswaar afgravingen in de uiterwaarden, maar het is mogelijk die uit te voeren zonder verhuizing. Op lange termijn, als door klimaatverandering meer water via de grote rivieren moet worden afgevoerd, kan het bedrijf niet blijven zitten. Daarbij gaat het om plannen die in 2050 tot 2100 klaar moeten zijn.

„Maar”, zegt Verdaas, „afgesproken is ook dat we bij plannen die we nu uitvoeren geen kapitaal weggooiden. Om De Beijer nu te laten zitten, moet de weg ernaar toe op palen staan. Dat kost 6 miljoen euro. Weggegooid geld, want op termijn moet het bedrijf toch weg. Ik heb daarom voorgesteld: verplaats het bedrijf nu. Dat voorstel is door de staatssecretaris overgenomen.

Daarom voel ik het als mijn verantwoordelijkheid het bedrijf aan een nieuwe plek te helpen.”

De provinciale ambtenaren zochten een nieuwe plek langs de grote rivieren en vonden maar één locatie: de Drutensche Waarden. Al jaren werkt een consortium aan plannen voor een industrie-eiland in de Waal. De onderhandelingen vorderden niet erg en door de economische crisis kwamen de plannen er helemaal stil te liggen.

Verdaas vond dat het te lang duurde en werd onrustig. Toen hij hoorde dat een oude steenfabriek bij Dodewaard te koop kwam, schakelde hij meteen om. Hij troonde directeur Han de Beijer mee naar het terrein, vergewiste zich ervan dat de gemeente Neder-Betuwe niet dwars ging liggen, liet een onderzoekje doen naar zes alternatieve locaties en maakte in allerijl een voorstel voor Provinciale Staten. Zes weken nadat Verdaas hoorde dat het terrein te koop was, had hij Provinciale Staten gewonnen voor de aankoop. Voor 3,6 miljoen euro. Een buitenkansje, had de gedeputeerde de Staten voorgehouden.

Wat zij niet wisten is dat het echte buitenkansje zich drie maanden eerder had voorgedaan. Toen verkocht CRH

Kleiwaren Beheer hetzelfde terrein aan palletfabrikant R. Derksen. Niet voor 3,6 miljoen maar voor drie ton. „Het was een onrendabele fabriek”, zegt directeur Jan van Ommen van CRH Kleiwaren Beheer. „We konden kiezen of we haar zouden laten staan tot ze zou omvallen of verkoop.”

CHR liet zich adviseren door rentmeesterij LBP/Sight uit Zetten. Van Ommen wil niet zeggen hoe die zijn bedrijf taxeerde, maar het resultaat was dat palletfabrikant René Derksen voor drie ton de nieuwe eigenaar werd. „Derksen nam ook zes medewerkers van ons over. Die sociale component van de deal was voor ons heel belangrijk.”

Derksen wilde op het terrein zijn palletfabriek in Lobith uitbreiden. Dat hij het fabrieksterrein na het strippen van de fabriek en het opruimen van de rommel voor 3,6 miljoen wist te verkopen, verrast Van Ommen. „De provincie heeft, vermoed ik, een taxatie laten uitvoeren vanuit een heel andere positie. Natuurlijk hebben we na de berichten in de media nagetrokken. Hadden we dit kunnen weten? Ik durf nu met zekerheid te zeggen dat dat niet zo is. We hebben geen enkele publicatie van de provincie kunnen terugvinden waaruit blijkt dat er plannen waren voor de aankoop van een terrein. Derksen wist dat blijkaar wel.”

Derksen, die niet meer wil reageren omdat hij het idee heeft dat hij als graaier wordt gezien, zei in een eerder interview dat de provincie bij hem aanklopte voor de koop van het terrein. „Ze zeiden tegen mij: ‘Wij hebben grond nodig om iemand uit te kopen. U hebt een niet-watergebonden bedrijf. Het is beter als u naar een andere plek zoekt.’”

Volgens Derksen stond de WOZ-waarde op 3,1 miljoen.

„Zij hebben gezegd: ‘Wij hebben het nodig. U vraagt, wij komen er op terug’. Ik heb 4 miljoen gevraagd. Ik moet natuurlijk elders ook weer iets kunnen kopen.”

Verdaas vindt niet dat hij de Staten op het verkeerde been heeft gezet door de eerdere transactie niet te melden aan Provinciale Staten. „Voor het handelen van de overheid was de vorige transactie niet relevant. Wij hebben een onafhankelijk taxateur ingeschakeld. Die taxeerde het op 3,9 miljoen. De vraagprijs was volgens mij 3,6 miljoen. En dat hebben we ook betaald. Als overheid moet je niet anders willen dan de getaxeerde waarde betalen. Zo werken wij altijd. We kopen voor tientallen miljoenen aan gronden voor natuur of wegeaanleg.

Dat gaat volgens heldere protocollen.”

De SP denkt daar heel anders over. „Ik mag toch aannemen dat de provincie zuinig wil omgaan met belastinggeld”, zegt fractievoorzitter Eric van Kaathoven. „Bij de aankoop van grond treedt een provincie op als private partij. Ik zie niet in waarom ze dan niet kan gaan onderhandelen.”

De SP vroeg een interpellatiedebat in de Staten aan over het grote verschil in prijs voor het terrein. Dat wordt komende week gehouden. De partij moet het inmiddels doen zonder de steun van de VVD.

Die partij verdiepte zich nader in de kwestie en kwam tot de conclusie dat Verdaas toch de goede koers voer. Na overleg met directeur De Beijer is de VVD overstag: de verplaatsing moet doorgaan. „Als je nagaat dat het bedrijf al sinds 1990 bezig is met de verplaatsing en daarom ook investeringen uitstelt, zien we geen bezwaren tegen de operatie.

Veel van het personeel komt ook al niet meer uit de buurt. De Beijer wil graag weg, wil ook naar de nieuwe locatie en zit niet te wachten op het afblazen van dit project. We zijn wat al te enthousiast geweest”, zegt Statenlid Wieneke Groot die de zaak nu afhandelt.

Intussen zijn de kosten opgelopen. Want de gemeenteraad van Neder-Betuwe wilde dan wel meewerken, maar eiste wel een rondweg. Die weg komt er, Provinciale Staten leggen volgende week nog eens 6 miljoen euro op tafel.

De nieuwe weg moet de 400 vrachtwagens per dag langs het dorp naar de A15 leiden. Een cadeautje om het verzet af te kopen, vindt de SP. De Neder-Betuwse wethouder Martin Schuurman ziet het eerder als een uitgelezen kans die rondweg, waar nooit geld voor is geweest in de gemeente die tot vijf jaar terug een artikel 12-gemeente was, toch aan te leggen.

De Belangenvereniging Dijkbewaking Dodewaard is er ondertussen niet gerust op.

Loes van Breugel-Gerrits van de belangenvereniging zegt: „De tijdsdruk die er op de verplaatsing van De Beijer ligt, gaat ten koste van de zorgvuldigheid. De tijdsdruk voel je in alles. De beslissing staat nog niet eens op papier maar is al wel min of meer genomen. En de onderzoeken moeten nog beginnen. Dan voel je je als inwoner wel gepasseerd.” Volgens Dijkbewaking wordt de belangrijkste vraag overgeslagen: moet De Beijer wel naar Dodewaard?

Een paar kilometer verderop, in Druten, denkt Frank Harbers er net zo over. De projectleider van HSRO, dat werkt aan het project de Drutensche Waarden, denkt dat de provincie zich veel gedoe had kunnen besparen. De Beijer had prima naar Druten gekund. „Ze moesten alleen een tijdelijke loswal maken aan de Waalkant, omdat de geplande haven aan de uiterwaardenkant nog niet klaar is.”

Hij is kritisch, maar snapt tegelijkertijd dat de provincie voor de Waalwaard kiest.

„Deze kans is ze in de schoot geworpen.

Maar als burger denk ik: probeer industrie zoveel mogelijk te concentreren. Je kunt wel hard drukken omdat het voor 2015

moet, maar in het kader van een duurzame oplossing denk ik: had even gewacht.”

infographic **MS** | bron **DE GELDERLAN**

Powered by **TECNAVIA**

Copyright (c)2011 De Gelderlander 24/09/2011